

Технологія стабілізації (консервації) є основною інновацією, що дає змогу зберегти натуральний вигляд рослинного матеріалу без необхідності догляду. Процес передбачає «заміщення природних соків свіжозрізаної рослини спеціальним розчином, як правило, на основі гліцерину» [13].

З наукової точки зору, цей хімічний процес спрямований на стабілізацію природних пігментів, таких як хлорофіли, каротиноїди та фенольні сполуки, запобігаючи їх окисненню та деградації [7]. Це забезпечує збереження кольору, текстури та еластичності.

З логістичної та експлуатаційної точки зору, стабілізовані квіти та рослини є надзвичайно ефективними, оскільки можуть зберігати свою естетичну привабливість від 2 до 5 років, а інколи й довше. Вони не потребують поливу, обрізки чи спеціальних умов освітлення [13]. Ця довговічність і відсутність вимог до щоденного догляду робить стабілізовані композиції ідеальними для великомасштабних комерційних і громадських просторів, де витрати на утримання живих рослин є надмірними. Крім того, «завдяки зменшенню потреби у регулярній заміні, вони мають менший екологічний слід, оскільки знижується споживання води та кількість відходів» [13].

Вертикальне озеленення, що реалізується через живі стіни, модульні системи та панельні конструкції, є найяскравішим прикладом інтеграції флористики та інженерії (рис. 3). Такі системи вимагають точного конструктивного та гідротехнічного розрахунку.

Рис. 3. Вертикальне озеленення

Конструктивно вертикальні сади часто використовують фітотемодулі, які кріпляться на міцні металеві каркаси [9]. У них застосовуються спеціальні субстрати, що характеризуються високою водоутримувальною здатністю, або ж застосовуються гідропоніка та кокосові суміші для контролю кореневого середовища. Основним елементом є вбудована система крапельного поливу та дренажу, яка забезпечує рівномірне постачання поживних речовин і вологи.

Урбаністична роль вертикальних систем є багатогранною: вони функціонують як елемент «зеленого» фасаду, який активно пом'якшує міський мікроклімат, зменшує шумове забруднення та підвищує загальну естетику міста [2].

Для забезпечення життєздатності великомасштабних і складних флористичних інсталяцій, особливо у комерційних просторах, необхідна автоматизація процесів догляду. Інтеграція інтернет-технологій дає змогу дистанційно контролювати та керувати станом композицій, забезпечуючи максимальну ефективність ресурсоспоживання. Дослідники В. Діордієв, А. Кашкарьов, О. Діордієв зазначають, що використання інформаційних технологій та математичного моделювання сприяє не лише здійсненню моніторингу поточних значень, а й визначенню прогнозованих значень контрольованих параметрів мікроклімату [6].

Сучасний фітодизайн активно використовує інноваційні технології, зокрема для виготовлення нестандартних ваз, структурних елементів і каркасів, які мають відповідати унікальним вимогам кураторських інсталяцій, використовуються адитивні технології (3D-друк). З екологічної точки зору, зростає попит на нові екополімери та біорозкладні контейнери, які є легкими, витривалими та відповідають принципам екологічного дизайну.

Ефективна флористична практика вимагає комплексного та міждисциплінарного підходу, оскільки проектування не обмежується лише естетичною складовою, а обов'язково включає чіткі інженерні та екологічні розрахунки. Проектанти мають дотримуватися основних композиційних правил, адаптуючи їх до специфіки рослинного матеріалу. Це передбачає визначення пропорції і масштабу композиції, що вимагає врахування розмірів приміщення чи фасаду для уникнення візуального «перевантаження» простору. Необхідно забезпечити баланс, обираючи між симетричною композицією (для підкреслення формальності) та асиметричною (для додавання динаміки). Створення візуального інтересу досягається через контраст і ритм, які забезпечуються поєднанням різних текстур, форм і кольорів. Кожна композиція повинна мати чітко визначену точку фокусу – домінанту, наприклад, велику рослину чи складну інсталяцію, яка привертає погляд. Важливим аспектом є утилітарність матеріалів, наприклад, вази, контейнери та каркаси повинні бути не лише естетичними, а й відповідати умовам експлуатації та загальному стилю інтер'єру.

Основні вимоги, що висуваються до екологічних і технічних аспектів, передбачають вибір рослин відповідно до кліматичних умов, освітлення та інсоляції, а також точний розрахунок потреби в поливі та ефективній системі дренажу. Сучасна методологія також наголошує на використанні стійких і перероблюваних матеріалів. Нарешті, для забезпечення життєздатності композиції необхідне розроблення детального плану обслуговування, що охоплює графіки періодичного обрізання, заміну субстрату та протоколи контролю шкідників.

Сучасні флористичні рішення демонструють високу гнучкість застосування у різних типах просторів.

В інтер'єрному дизайні рослинні модулі активно застосовуються у камерних офісах і коворкінгах для ефективного зонування робочих місць. Функціональна роль флористики тут підкреслюється застосуванням спорофітних (фільтруючих) видів рослин, що покращують мікроклімат та якість повітря. Л. Гнатюк і Х. Шепелюк зазначають, що введення фітодизайну в офісний простір також виступає засобом візуального збільшення простору та покращення корпоративного іміджу [5]. У готельних лобі та ресторанах дизайнери часто використовують драматичні центральні інсталяції, такі як високі вази або каскадні композиції, які посилюють враження гостя, часто поєднуючись зі світлотехнікою та ароматами. У житлових інтер'єрах характерним є використання монохромних ваз, композицій з текстурних листків і стабілізованих рослин. Це є прямою відповіддю на потребу у мінімальному догляді в умовах зайнятості власників та часто відповідає принципам «теплого мінімалізму» [11].

У галузі ландшафтного та урбаністичного дизайну найпомітнішими є вертикальні фасади в містах. Живі стіни є основним елементом «зеленого» фасаду, ефективно пом'якшуючи міський мікроклімат, зменшуючи шумове забруднення та додаючи естетичної цінності

міському середовищу. Крім того, у зовнішніх просторах широко застосовуються ландшафтні технології водостійкості та управління ресурсами, що свідчать про відповідальне управління водними ресурсами. Д. Кайнцс, О. Михайло та М. Швець зазначають, що ці системи включають краплинний полив, використання мульчування, геотекстилю та підземних резервуарів для накопичення дощової води. Інтелектуальні контролери використовуються для оптимізації витрат води відповідно до погодних умов [2].

Незважаючи на значний технологічний прогрес, упровадження великомасштабних флористичних рішень зіштовхується з низкою операційних та екологічних викликів.

Однією з головних перешкод є високі витрати на утримання живих композицій, особливо у громадських просторах. Ці витрати включають не лише ресурси (вода, енергія), а й оплату праці висококваліфікованого персоналу, який забезпечує догляд та обслуговування складних систем. Успішна експлуатація вимагає навчання технічного персоналу.

Крім того, необхідно вирішувати питання стандартизації та узгодження флористичних рішень з архітектурною політикою та будівельними нормами, що існують. Екологічні ризики, пов'язані з імпортом рослин і матеріалів, також є предметом дискусії у контексті прагнення до локалізації та пермакультури.

Майбутнє галузі визначатиметься подальшою інтеграцією цифрових технологій та екологічно відповідальних матеріалів.

Отже, флористика у XXI ст. остаточно трансформувалася з естетичного ремесла у повноцінну, багатофункціональну дисципліну дизайну, що суттєво впливає на естетичне, психологічне та екологічне наповнення просторового середовища.

Сучасні флористичні рішення вимагають глибокої інтеграції філософських підходів (біофілія, мінімалізм) та інноваційних технологій. Це підтверджується тим, що вертикальні сади, стабілізовані матеріали, автоматизовані системи поливу та LED-освітлення вже не є експериментами, а стають стандартом проектування. Науковці констатують, що завдяки інженерним системам, флористичні композиції виконують не лише декоративні функції, а й діють як активні регулятори мікроклімату, знижуючи стрес і підвищуючи продуктивність у штучному середовищі [5].

Ефективна флористична практика вимагає комплексного та міждисциплінарного підходу, а саме ретельного планування, співпраці між дизайнерами, інженерами та біологами, а також постійного врахування експлуатаційних та екологічних аспектів.

Список використаних джерел:

1. Embracing Imperfection With Wabi-Sabi in Garden Aesthetics. URL: <https://thursd.com/articles/wabi-sabi-garden-aesthetics>
2. Kaynts D., Mykaylo O., Shvets M. Vertical greening systems in the city and visual solutions for the city of Uzhhorod. *Spatial development*. 2023. Issue 5. P. 51-67. DOI: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2023.5.51-67>
3. Novoselchuk N., Shevchenko L. Biophilic design in an artificial environment as a strategy for sustainable development of architecture. Theory and practice of design. Architecture and construction. 2025. Issue 2(36). P. 84-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.36.8>
4. Wabi-Sabi in Landscape Design: The Art of Finding Tranquility in Imperfection. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sGZtwc-Yxhk>
5. Гнатюк Л.Р., Шепелюк Х.С. Використання фітодизайну в інтер'єрі офісного простору. *Теорія і практика дизайну. Мистецтвознавство*. 2019. Вип. 17. С. 31-39. URL: https://www.researchgate.net/publication/339093196_Use_of_phytodesign_in_the_interior_of_office_space/fulltext/5e3d5de4a6fdccd9658f67ab/Use-of-phytodesign-in-the-interior-of-office-space.pdf
6. Діордієв В., Кашкарьов А., Діордієв О. Автоматизована система моніторингу та керування мікрокліматом у теплиці. *Науковий вісник Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2018. Вип. 8(2). DOI: <https://doi.org/10.31388/2220-8674-2018-2-25>

7. Дубініна А.А., Щербакова Т.В., Хацкевич Ю.М., Ленерт С.О., Борисова А.А. Способи стабілізації кольору рослинної сировини під час її переробки. *Наукові праці НУХТ*. 2017. Том 23, № 4. С. 140-158. DOI: <https://doi.org/10.24263/2225-2924-2017-23-4-20>
8. Дубовий В.І., Дубовий О.В., Рябчук О.П. Екологічний дизайн як комфортне існування людини в предметному світі. *Збалансоване природокористування*. 2018. № 4. С. 73-80. URL: <https://journals.urau.ua/bnusing/article/download/166433/165804>
9. Петровська Ю. Вертикальне озеленення в інтер'єрі: технології та методи їх реалізації. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 64, том 2. С. 71-75. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/64-2-11>
10. Принципи мінімалізму в інтер'єрі. URL: <https://mebli-bristol.com.ua/blog/post/principi-minimalizmu-v-inter-eri.html>
11. Рослинні мотиви в інтер'єрі – актуальна ботаніка. URL: <https://novyiprostir.com/news-211-Rastitelnye-motivy-v-interere-aktualnaya-botanika.html>
12. Чому мінімалізм у дизайні має значення? Як може впливати на вас просте та упорядковане житло. URL: <https://comfortpark.if.ua/chomy-minimalizm-maye-znachennya/>
13. Що таке стабілізовані квіти? URL: <https://surl.li/rnfrij>

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.51>

Марущак О.В., м. Вінниця
Ільчук К.С., Висоцький Д.В., м. Вінниця
e-mail: ksanamar77@gmail.com

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА СИМВОЛІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОЛЬОРУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЕМОЦІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МИСТЕЦТВІ

Анотація. У статті проаналізовано колір як потужний, багатофункціональний інструмент емоційної та символічної комунікації у візуальному мистецтві. Розглянуто подвійну природу кольору, що функціонує як об'єктивне фізичне явище (визначене Ісааком Ньютоном) та суб'єктивний психофізіологічний стимул (досліджений Йоганном Вольфгангом Гете). Встановлено, що колір виходить за межі декоративного призначення і діє як гіперзнак, здатний формувати настрій твору, кодувати соціокультурні цінності та викликати глибокий емоційний резонанс. Особливу увагу приділено історичній трансформації ролі кольору – від суворой, інституційно затвердженій сакральної символіки Середньовіччя до суб'єктивного, інтенсивного експресіонізму авангарду. Доведено, що ефективність емоційної комунікації кольором є багатогранним явищем, що інтегрує фізико-фізіологічні, психологічні та соціокультурні чинники.

Ключові слова: колір, психологія кольору, символізм, емоційна комунікація, теорія мистецтва, візуальна комунікація, експресіонізм, абстракціонізм, арт-терапія.

Abstract. The article analyzes color as a powerful, multifunctional tool of emotional and symbolic communication in visual art. The dual nature of color, which functions as an objective physical phenomenon (defined by Isaac Newton) and a subjective psychophysiological stimulus (researched by Johann Wolfgang Goethe), is considered. It is established that color goes beyond the boundaries of decorative purpose and acts as a hypersign, capable of shaping the mood of a work, encoding socio-cultural values, and evoking deep emotional resonance. Particular attention is paid to the historical transformation of the role of color – from the strict, institutionally approved sacred symbolism of the Middle Ages to the subjective, intense expressionism of the avant-garde. It is proven that the effectiveness of emotional communication with color is a multifaceted phenomenon that integrates physical-physiological, psychological, and socio-cultural factors.

Keywords: color, color psychology, symbolism, emotional communication, art theory, visual communication, expressionism, abstractionism, art therapy.

Колір є одним з основних засобів художньої виразності та важливим елементом композиції у візуальному мистецтві. Його використання як інструменту художньої виразності ґрунтується на глибокому психологічному та символічному впливі [3]. Колір здатен формувати